

strokovnih tečajev in predavanj, ki se bodo v vedno večjem obsegu izvajali ter specialnih kmetijskih šol.

V posameznih tečajih bi se v splošnem obdelala sledeča snov:

Rastlinsko-fiziološki tečaj.

I. a) Zemlja kot gospodarsko telo s posebnim ozirom na kemično presnavljanje v njej (postanek in vrste zemlje pri nas; mehanske, kemične in kemično-biološke lastnosti zemlje; gnojenje in presnavljanje; vrste gnojil in izvedba poizkusov. b) Rastlinsko življenje in prehrana s pogledom na agro-kemijo (kemični ustroj rastl. telesa; presnavljanje in tvorba organskih snovi; razmnoževanje in kalitev; prehrana rastlin; c) Važnost podedovanja in odpiranja rastlin za seme (dedni zakoni; praktična uporaba teh v rastlinogojstvu; praktična odpira semenskega blaga pri raznih kulturnih rastlinah). d) Rastlinske bolezni in škodljivci (gnilobni bakteriji in njih delovanje; glavne glivične bolezni na kulturnih rastlinah in drevju; glavni živalski škodljivci na rastlinah in obramba pred njimi). e) Važnejše rastline, katere naj vsakdo pozna (jedilne in strupene gobe; kulturne poljedelske rastline; travniške trave in pleveli; gozdno drevje in grmovje).

Živalsko-fiziološki tečaj.

II. a) Živalsko življenje in prehrana živalskega telesa s posebnim ozirom na živalsko kemijo (fiziologija prebavnih organov in krvnega obtoka; organske redilne snovi; vrste in vrednost razne vrste hrane). b) Važnost podedovanja in odpiranja živali za plemo (dedni zakoni in njih praktična uporaba v plemenitvi živali; praktično odpiranje in odgoja plemenskih živali). c) Živalske bolezni in napake (bolezni bakterijske in virusne pred njimi s posebnim ozirom na človeka; važnost in izvedba desinfekcije). d) Najvažnejše domače živali in oskrba teh (poznavanje ureditve hleva za živino in kokoši, kolikor je za splošno znanje potrebno, s posebnim ozirom na snago, red in zdravje; važnost živinoreje; vrednost in kemična sestava mleka in mlečnih izdelkov; vrste, oskrba in odgoja kokoši in bolezni teh).

Narodno-gospodarski tečaj.

III. Glavni pojmi o gospodarski produkciji ter agrarni, obrtni in trgovski ter socialni politiki (vrste, pomen in obseg kmetijskih obratov in kmetijske produkcije; pospeševanje kmetijske produkcije potom agrarnega šolstva organizacij, agrarne reforme, kmetijskega kredita, agrarne državne politike; vrste, pomen in obseg obrtne in industrijske produkcije; pospeševanje obrti in industrije; vrste in pomen trgovine in pospeševanje te z državno trgovsko politiko; socialna gospodarska vprašanja in zaščita in zavarovanje delavcev). b) Organizacija državne uprave, oblasti in srezov (delokrog oblastnih in srezkih institucij s posebnim ozirom na deželo, tako delovanje kmetijskih, veterinarskih, obrtnih itd. referatov oblasti in glavarstev; delokrog kemičnih preizkuševališč, vzornih nasadov in posestev, zavarovalnic delavcev in borze dela itd.) c) Organizacija občin in občinske uprave (naloge župana in občinskega odbora; avtonomni in prenešeni delokrog občine; cilji in smernice delovanja občinskega zastopa ter okrajnih zastopov za pospeševanje kmetijstva in obrti v občini oziroma okrajih). d) Glavne točke državnega prava potrebne za delovanje na deželi (pogodbeni zakoni in sestava kupnih, zakupnih in službenih pogodb ter testamentov; splošni državljanski zakoni osebnega in stvarnega prava; specialni agrarni in socialni zakoni). e) Gospodarski davki in davčni zakoni in odredbe (vrste in obseg direktnih davkov; sestava napovedi davkov in rekurzov; vrste in plačevanje indirektnih davkov, trošarine, carine, pristojbine, taks in kolektivnih).

Ti tečaji, zlasti narodno-gospodarski, naj bi se po potrebi ponovili, da ostanejo učitelji na tekočem, zlasti, ker se vrše trajno izpremembe posebno v državni upravi, v zakonodaji in davčnih odredbah.

SPECIALNI TEČAJI.

Vrtnarski, sadjarski in čebelarji tečaji.

I. Ti bi mogli biti tudi krajši, zato bi se morali ob važnejših delih v panogi v letu ponoviti. Njih obseg pa bi bil v prvi vrsti odvisen od predavateljev-specialistov in tozadevnih objektov, ki bi bili na razpolago.

Kmetijsko-gospodarski tečaj in zadrugi tečaj

bi bila kot dopolnilo narodno-gospodarskega tečaja zlasti za one učitelje osobito nadučitelje, ki žele delati na deželi na pointenzivljenju notranjega obrata, kmetijskih gospodarstev ter na kmetijsko-organizatoričnem polju. V organizaciji, korespondenci, knjigovodstvu in zadržanju je danes najbolj potrebno sodelovanje učitelja na deželi, zato bi naj bila po možnosti tudi ta dva tečaja vsaj za nadučitelje obligatorična in zvezana s praktičnim poukom.

Kmetijsko gospodarski tečaj.

II. a) Organizacija kmetijskega obrata (vrste gospodarskih glavnic in cemeritv posameznih; poznavanje katastra in zemljiške knjige; vrste kmetijskih obratov in organizacija teh v harmonično enoto; praktični izgle organizacije). b) Vodstvo in uprava gospodarstva (znanje in karakter upravitelja; tekoči administrativni posli; poznavanje trga in prilagodenje obrata tržnim razmeram; kup in prodaja kmetijskih pridelkov). c) Kmetijsko knjigovodstvo (glavne gospodarske knjige in zapiski; izvedba inventure; vodstvo blagajniškega dnevnika; vodenje stvarnih zapisnikov; sklepni račun in napoved osebne dohodnine). d) Kmetijsko pravo (melioracijski, poljedelski, živinorejski, vodni in gozdarski zakoni).

Zadrugi tečaj.

III. a) Zadrugi zakon in pravila (vrste in pomen zadrugištva; sestava zadrugišnih pravil, na podlagi zakona). b) Ustanovitev in vodstvo zadruge (praktična izvedba ustanovitve; tekoči posli odbornikov pri najvažnejših zadrugah). c) Knjigovodstvo najvažnejših zadrug (glavne knjige in vodenje teh pri Raiffeisenovski, dalje pri živinorejski, mlekarjski ali vinarski zadrugi).

Gospodinjstvi tečaj.

IV. Tudi učiteljice se morajo po deželi in v krajih z mnogo delavskih družin v večjem obsegu posvetiti gospodinjstvi izobrazbi deklic in delovanju med ženskimi svetom po deželi. Njih delovanje je celo lažje, ker dekleta bolj vše na dobri učiteljici in je tudi pouk za deklice raznih stanov bolj enakomeren. A tudi splošna potreba nadaljnje izobrazbe za dekleta je večja kot pri fantih, ker jim je dana manjša prilika za obisk raznih tečajev in strokovnih šol in življenje hitreje zahteva od njih praktično delo v gospodinjstvu.

Učiteljice so pozvane ravno tako kot moški sodelovati pri organizatoričnem delu po deželi ter v bodočih nadaljevalnih tečajih, razen tega pa še posebej pri teoretičnem in praktičnem pouku za ženski svet.

Več praktičnega znanja je pa tudi učiteljicam potrebno v lastnem interesu za življenje, ker imajo one pozneje tudi manj prilike same spopadati se naj bo za lastno potrebo kot podeželska učiteljica, ali ako se poroči. Zato bi bil za mlajše in neporočene učiteljice vsaj za začetek potreben obvezen obisk teh gospodinjstviških tečajev. Ker bi bili ti tečaji v prvi vrsti praktični, lahko obsegajo različne panoge skupno, zato pa se ob primernih delih v letu ponove. Za izvedbo teh tečajev, ter da se lahko nudi učenkam zadnjih dveh let osnovne šole v bodočih nadaljevalnih tečajih za deklice gospodinjstviški pouk, naj bi se vsaj pri šestrazrednicah v večjih krajih uredili tozadevni praktični objekti, tako vzorni zelenjadni vrt, posebna soba kot kuhinja s potrebnim inventarjem, eventualno tudi inventarjem za pranje, šivanje, likanje ter za teoretični pouk.

Gospodinjstviški tečaj naj bi bil vsaj 14-dnevni po razmerah lahko razdeljen v 3-4 tečaje 3-4-dnevne ter bi obsegal poleg male teorije, katero naj nudijo v prvi vrsti splošno gospodarski tečaji, glavno praktično delo, in sicer: a) Odgoja in oskrba glavnih zelenjadnic in lepotičnih rastlin ter praktična ureditev domačega vrta. b) Poznavanje najvažnejših vrst hrane, priprava, kuhanje ter konzerviranje hrane. c) Poznavanje važnejšega blaga in njega kvaliteto, pripravo in šivanje navadnega perila in oblek. d) Gospodinjstviški posli in vodenje gospodinjstviških knjig, inventarja in blagajniške knjige; sestavljanje praktičnih gospodinjstviških računov. e) Higiiena stanovanj, oskrba in odgoja dojenčkov in najpotrebnejše iz sanitetne službe.

Lep uspeh naše organizacije.

Predloge za imenovanja bo odslej stavila posebna komisija. — Postopati bo morala po čl. 62. zakona. — Minister izbira iz dvopredloga. — Lajiki se ne bodo vmešavali v učiteljska imenovanja. — Razpisni rok daljši. — Za Slovenijo poseben razpis.

Vedno smo se borili za demokracijo, proti absolutizmu in za samoupravo našega stanu in šolstva v strokovnih vprašanjih. Naš ideal je bil uvedba učiteljskih zbornic in naše načelno stališče — samouprava šolstva. Na podlagi tega naj bi zavladale stalne pravne razmere za učiteljski stan in šolstvo, ki so neobhodno potrebne za uspešno kulturno in prosvetno delo.

Zato smo tudi nastopali proti odpravi višjega šolskega sveta; proti podreditvi prosvete velikim županom; proti odločevanju samo ene osebe in vplivu političnih strank in lajkov na učiteljska imenovanja; proti gaženju učiteljske stalnosti, ki je bila posledica tega itd.

Vsi naši tozadevni članki so opozarjali na nezdružive razmere, ki so nastajale. Oglašati se je pa pričelo solidarno tudi ostalo učiteljstvo v državi, ki je točno zastopalo tudi naše stališče; t. j. edino pravo, samo strokovno gledišče in stališče. Napravili smo tozadevne vloge in učiteljska društva so enodušno stala za poverjeništvom, kar izpričujejo resolucije, ki so vse odobravale gornje pravice stanovske politike.

Celo tako daleč smo šli, da smo obsojali one v lastnih vrstah, ki so pomagali tujim vplivom rušiti te naše stanovske principe in so podpirali strankarske, proti našim stanovskim interesom. V svoji kratkovidnosti in strasti so mislili, da delajo na podlagi »širokega obzorja«, niso pa videli, da rušijo s tem temelje za kulturno in prosvetno delo, ki je predpogoj in temelj političnim uspehom.

V veliko zadoščenje nam je, da je pričelo naše naziranje prodirati tudi v Beogradu.

Delo učiteljstva za jugoslovensko Matico.

Izkaz zbirke pihov 1925 mladine v svobodni domovini svojim neodrešenim bratom in sestricam. V nastopnem objavljamo I. izkaz zbirke pihov Jugoslovenske Maticе za Slovenijo. Ta izkaz je bil zaključen dne 2. maja t. l. Pozeje došli darovi se bodo objavili v II. izkazu. Vsa ona p. n. solska vodstva, ki do danes še niso sklenila in odposlala svojih zbirk, Jugoslovenska Matica prosi, da to čim prej store. Končni uspehi te akcije bo gotovo se v sjanješi luci pokazal domojubno delo slovenskega učiteljstva in radodarno roko slovenske mladine.

1. Solški okraj Brežice: Brežice — deš. osn. šola: Din 81.50, Dobova 306.25, Globoko 103.75, Kapela 90, Sromlje 48.25, Stara vas 65, Videm 102, Zdoile 91.

2. Solški okraj Celje: Celje m. deš. osnovna šola 388.25, m. deš. šola osnovna šola 447, dekl. mešč. šola 42.75, Celje okoliška deška okoliška šola 111.20, Dramlje 129.25, Frankolovo 80, Gotovlje 120, Sv. Jurij ob I. ž. deš. osn. šola 72.50, dekl. osn. šola 100, Ljubčna 229.75, Sv. Lovrenc pod Prežinom 90, Sv. Pavel pri Preboldu 187, Petrovce 173, Teharje 103, Vojnik 200, Zalec osn. šola 127.50.

3. Solški okraj Črnomelj: Bojanci 20, Doblice 30, Dragutov 95, Metlika 250, Petrova vas 52, Preloka 30, Rožni dol 70, Stara lipa 25, Vinica 58.75, Vrčice 20.

4. Solški okraj Gornji grad: Bočna 51.75, Gorica 156.75, Ljubno 76.25, Mozirje 96.50, Nova Stitja 30, Smilni dol 109.75, Mozirje 96.50, Nova Stitja 30, Smilni dol 109.75, Mozirje 96.50.

5. Solški okraj Gornja Radgona: Apače 110, Sv. Duh na Stari gori 148, Kapela 60, Sladka gora 49.10, Ščavnica 100.

6. Solški okraj Kamnik: Blagovica 87.50, Dolško 60, Kamnik deška osn. šola 191.50, dekl. osn. šola 175.25, Komenda 504, Mengeš 131.75, Moravce 274.25, Nevle 52.25, Ribče 30, Stranje 55.75, Smartno pri Kamniku 67.50, Trzin 82.50, Zg. Tuhinj 103.75, Tunjice 46, Sv. Vid pri Brdu 65.75, Vodice 61.50, Vrhpolje 57.25, Zalag 43, Repnje 80.

7. Solški okraj Kočevje: Dobropole 105, Dolenja vas 90.75, Gora 16, Kočevje slov. osn. šola 412.50, dekl. »Marijin dom« 231.45, Kočevska Reka 20, Zg. Mozilj 17.25, Polom 10, Ribnica deš. o. šola 128.50, dekl. osn. šola 176.75, mešč. mešč. šola 154.25, Sodražica 101.75, Stara cerkev 15, Sveti potok 5, Stalcarji 43, Vel. Lašče 222.25, Vel. Polane 200.

8. Solški okraj Konjice: Čadram 143.10, Konjice deš. osn. šola 66, dekl. osn. šola 147, Sv. Kunigunda 25, Loče 136.05, Špitalič 72.50, Tapanje 90, Ziče 42.

9. Solški okraj Kozje: Buče 145, Dobje 40, Prevorje 100.

10. Solški okraj Kranj: Besnica 64.75, Bukovščica 30, Cerklje 150, Dražgoše 38, Duplje 47, Jezersko 33.95, Kokra 30, Kovor 50, Kranj dekl. osn. šola 390.50, Križe 113, Malenski vrh 80, Mavčiče 72.25, Naklo 96.25, Olševke 301.50, Podbica 58, Podbrezje 57, Primskovo 110, Reteče 34, Selca 102, Smlednik 140, Skofja Loka vnanja šola pri Uršulinkah 140, Trata 395.50, Trebija 102.25, Tržič mešč. osn. šola 352.75, mešč. mešč. šola 111.25, St. Urška gora 40, Veleosovo 102, Voklo 100, Zalilog 76, Zabnica 88, Železniki 94, Lucine 62.

11. Solški okraj Krško: Boštanj 70, Bučka 60, Bučeva vas 63.50, Cerklje 183.25, Črna vas 40, Dobovec 25, St. Janž 150, Sv. Jurij pod Kumom 36.50, Kostanjevica 125.75, Krško m. osn. šola 91.50, deš. m. šola 50, Leskovec 155.25, Vel. Podlog 117.50, Radeče in Podkraj 165, Raka 52, St. Rupert 432, Skočjan pri Mokronogu 340.25, Smarjeta 85, Tržišče 135.75, Vel. Dolina 142.

12. Solški okraj Laško: Hraštnik dekl. osn. šola 120, Sv. Katarina 107.75, Laško 57.65, Sv. Lenart nad Laškimi 30, Sv. Marjeta pri Rim-

Kot prvi pozitivni znak tega je odlok ministrstva prosvete O. N. Br. 21.617 od 23. aprila 1925, s katerim se postavljajo komisije, ki bodo stavile predloge za imenovanja po razpisu. Ta odlok velja za celo državo, na velikega župana ljubljanske in mariborske oblasti je pa prišel še specialen odlok.

Komisijo bodo tvorili: Veliki župan, kot predsednik; inšpektor ministrstva prosvete, kot namestnik; oblastni šolski nadzornik, kot referent; en zastopnik osnovnošolskega učiteljstva in en zastopnik meščanskošolskega učiteljstva.

Komisija bo izbrala iz vrst proslilcev dva, oziroma se pri tem na člen 62. čln. zakona, ki določa pogoje za nameščanje. (To je bila že zahteva širjega sveta Pov. UJU — Ljubljana na zadnji seji pri zadnjem razpisu.) Minister prosvete imenuje, oziroma predlaga kralju za imenovanje enega iz dvopredloga.

Ta korak in uvidevnost osrednje uprave za uvedbo zdravih razmer moramo prav toplo pozdraviti, posebno še, ker moramo te komisije smatrati kot prvi korak k realizaciji naše zahteve, uvedbe strokovnih svetov, t. j. učiteljskih zbornic.

Želeti bi pa bilo, da bi se delokrog teh komisij ne omejl le na predloge ob priliki razpisov, temveč tudi na imenovanja in premeščanja brez razpisov ter bi prevzel tudi nalogo disciplinarnih senatov, dokler ne dobimo za to posebnih predpisov, pozneje pa da se izpopolni in prevzame splošne upravne posle, v posvetovalnem ozirom v svoje področje in tako ustvari prvo bazo za učiteljske zbornice.

sklin toplicah 70, Trbovlje deš. osn. šola 108.25, dekl. osn. šola 07.

13. Solški okraj Sv. Lenart v Slov. gorici: Sv. Anton v Slov. gor. 158.75, Sv. Benedikt 120, Sv. Jurij 44, Sv. Lenart v Slov. gor. 324, Marija Snezna 99.50, Sv. Trojica v Slov. gor. 41.50.

14. Solški okraj Litija: Dole pri Litiji 30, Jevnica 20, Kresnice 55, Sv. Kriz pri Litiji 101, Sv. Lambert 90.50, Preagame 30, Sava 80, Stena 157.25, Smartno pri Litiji 90.50, Toplice pri Zagorju 197.75, Vace 94, Vel. Gaber 100, Sv. vid pri Senci 180, Vinja gora 103.75.

15. Solški okraj Ljubljana: Ljubljana I. mest. dekl. osn. šola 108, II. mest. dekl. osn. šola 170.50, III. m. dekl. osn. šola 259.25, IV. mest. dekl. osn. šola 198.10, V. mest. dekl. osn. šola 30.75, I. mest. dekl. osn. šola 47.40, I. deš. mešč. šola 211, I. dekl. m. šola 325, II. dekl. m. šola 101, vnanja osnov. šola pri Uršulinkah 200, Notranja mešč. šola pri Uršulinkah 202.25, vnanja mešč. šola pri Uršulinkah 195, dekl. osn. šola Lichtenurn 230, Mestni licej osn. šola 269.75.

16. Solški okraj Ljubljana - okoličica: Bevke 51.75, Blatna Brezovica 25, Borovnica 338, Brezje pri Dobrovi 20, Brezovica 150, Dobrova pri Ljubljani 207, Grosuplje 61.50, Jezica 127.50, Sv. Jurij pri Grosuplju 95, Ligojna 13.50, Mostje pri Ljubljani 490, Sv. Peter pri Ljubljani 70, Podlipa 82, Rakitna 48, Sostro 122.50, Studenec-ig 102.50, Zg. Siška 99, Skočjan pri Turjaku 70, Vrhnik 324.50, Zalag 130, Zazar 30, Sv. Jošt pri Vrhniku 74.

17. Solški okraj Ljutomer: Cven 72.50, Sv. Kriz pri Ljutomeru 70, Ljutomer deš. osn. šola 108, Mala Nedelja 93.90, Stara cesta 60, Verzej 91.

18. Solški okraj Logatec: Babino polje 84, Cerknica 88.65, Grahovo 170, Dol. Logatec 52, Gorn. Logatec 114, Planina 114.75, Rovte 100, Sv. Trojica 50, Urec 60.

19. Solški okraj Marenberg: Brezno ob Dravi 26.50, Vuzenica 60.50.

20. Solški okraj Maribor-mesto: III. dekl. osn. šola 100.75, II. dekl. osn. šola 105, IV. dekl. osn. šola 62, I. mešč. dekl. šola 100.60, II. mešč. dekl. šola 244.

21. Solški okraj Maribor-okoličica: Fram 140, Jarenina 161, Sv. Lovrenc nad Mariborom 70 in 42 jaje, Smarjeta ob Plesnici 170, Sv. Martin pri Vurberku 82.75, Pobrežje 183, Rače 52, Razvanje 43.50, Ruše 135, Sladki vrh 30, Slivnica pri Mariboru 61.75, Studenci pri Mariboru 72, Svečina 114, Žitečka vas 63.25.

22. Solški okraj Novo mesto: Bela cerkev 80, Birčna vas 100, Catež 191.50, Črmošnjice 43, Dvor 100, Dol. Karteljevo 55, Mirna peč 233.25, Dol. Nemška vas 120, Novo mesto deš. osn. šola 232.50, dekl. osn. šola 207, Orehovica 81.50, St. Peter 91, Podstenice 12.50, Stopiče 61.50, Gor. Sušice 35, Smilni pri Žužemberku 20, Toplice 55, Trebnje 149.75, Zvirče 20.

23. Solški okraj Ormož: Sv. Bolfenk pri Središču 46.50, Hum pri Ormožu 30, Sv. Miklavž pri Ormožu 140.10, Velika Nedelja 127.10, Ormož mešč. osn. šola 147.20, Rumeč 59.25, Svetinje 50, Sv. Tomaž pri Ormožu 141.42.

24. Solški okraj Ptuj: Ptuj deš. osn. šola 212.95, dekl. osn. šola 300, dekl. mešč. šola 187, Ptuj-okoličica deš. osn. šola 264, dekl. osn. šola 420.55, Sv. Andraž v Slov. Gor. 150, Breg pri Ptuj 64, Cirkovce 42, Sv. Duh v Hal. 30, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 187, Sv. Marjeta nize Ptuja 180, Sv. Marko nize Ptuja 120.40, Nova cerkev 121, Ptujška gora 51.50, Sela pri Ptuj 45, Stoprice 124.50, Sv. Urban pri Ptuj 100, Sv. Vid nize Ptuja 42.25, Zavre 16.

25. Solški okraj Radovljica: Begunje pri Lescah 95, Bohinj, Bela 40, Bohinj, Bi-